

Vad är kommunal revision?

den revision som bedrivs i
kommuner, landsting, regioner
och kommunalförbund

Kort om den kommunala revisionen

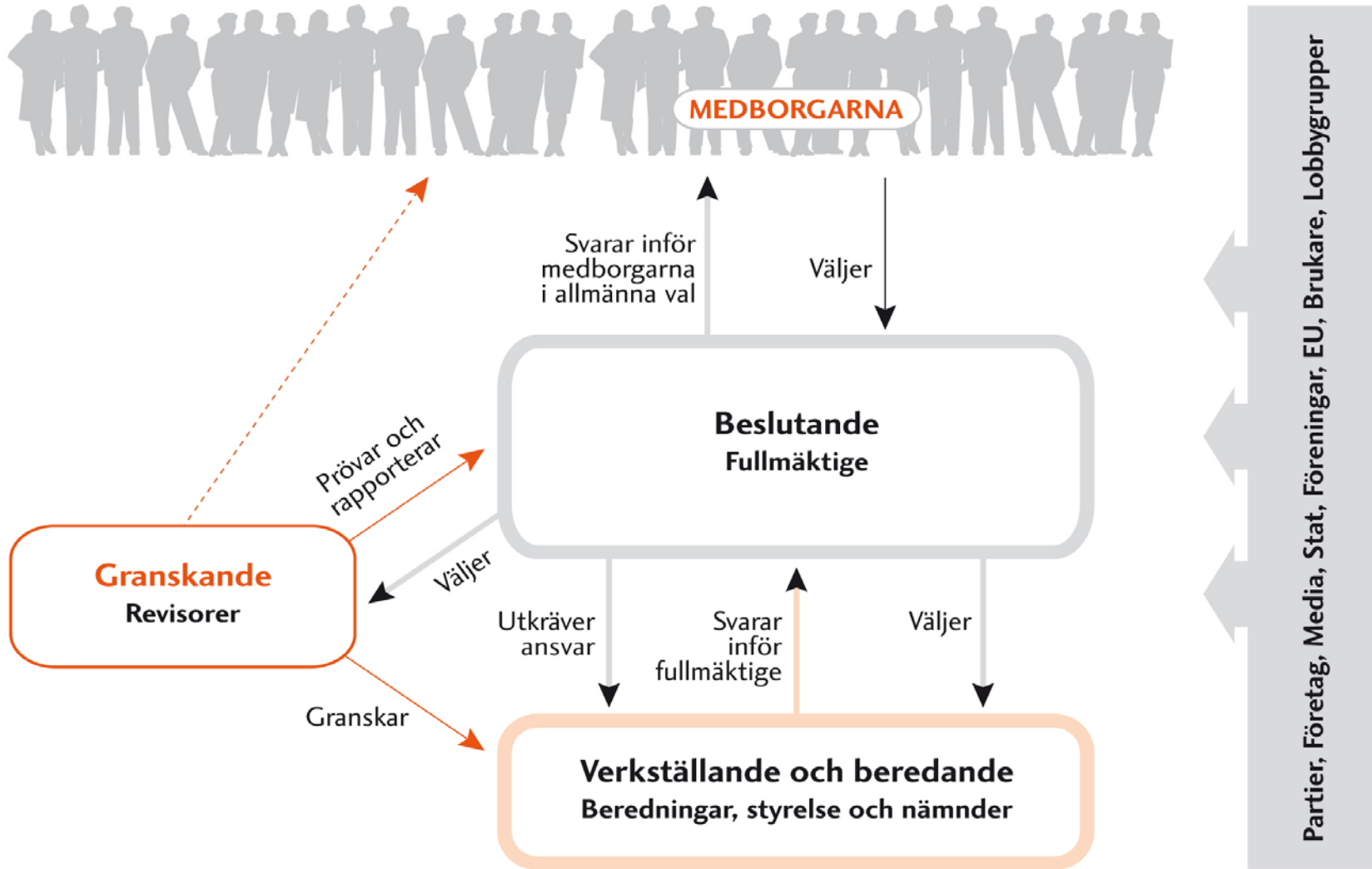
- Revisionen är ett lokalt demokratiskt kontrollinstrument, en del av den kommunala självstyrelsen.
- Revisionen ska bidra till att värna och utveckla demokrati, rättssäkerhet och effektivitet.
- Fullmäktige väljer minst 5 revisorer för varje mandatperiod.
- Ur gruppen av valda revisorer utser fullmäktige också lekmanrevisorer i kommunens företag = samordnad revision.
- Revisorerna granskar, bedömer och uttalar sig i ansvarsfrågan. Fullmäktige avgör slutligt om ansvarsfrihet ska beviljas eller inte.
- Det är de förtroendevaldas ansvar som granskas, bedöms och prövas. Det kallas för revisionsansvar.

fortsättning

Kort om den kommunala revisionen

- Varje revisor är självständig med rätt att agera och uttala sig. En enskild revisor kan inte röstas ner.
- Revisorerna utövar inte partipolitik i sin granskning.
- Uppdraget omfattar att årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämnder, styrelser, beredningar och i kommunens företag.
- Granskningen ska ske enligt god revisionsordning.
- Revisorerna anlitar sakkunniga, som de själva väljer i den utsträckning de bedömer behövs för granskning enligt god revisionsordning.
- Revisorerna har olika rättigheter och redskap bl. a tillgång till information och initiativrätt i fullmäktige och nämnder.

Den kommunala revisionen i sitt sammanhang

En jämförelse...

Kommunal revision	Bolagsrevision
Förtroendevalda revisorer. Dessa biträds av sakkunniga.	Auktoriserad eller godkänd revisor.
Uppdragsgivaren är fullmäktige som även beslutar om ansvarsfrihet.	Uppdragsgivaren är bolagsstämman som även beslutar om ansvarsfrihet.
Revisionen regleras av Kommunallagen.	Revisionen regleras av Aktiebolagslagen.
Revisionsobjektet är styrelser, nämnder, beredningar och företag.	Revisionsobjekt är styrelsen samt VD ´s förvaltning.
Revisorerna granskar ändamålsenlighet, ekonomi, räkenskaper och intern kontroll.	Revisorn granskar årsredovisning och bokföring samt företagsledningens förvaltning.

Fullmäktige och den kommunala revisionen.

- Fullmäktige fastställer antal revisorer (måste vara minst 5) och väljer för varje mandatperiod personer efter partiernas nomineringar.
- Fullmäktige får meddela föreskrifter för revisionen – revisionsreglemente. Fullmäktige kan också utfärda ägardirektiv till sina företag, vilket har betydelse för lekmannarevisorerna.
- Fullmäktige anslår ekonomiska medel till revisionen.
- Fullmäktige är mottagare av revisionsberättelse från revisorerna, de sakkunnigas revisionsrapporter. Granskningsrapporterna från lekmannarevisorerna och revisionsberättelser från kommunalförbund och kommunala företag ska också lämnas till fullmäktige.
- Fullmäktige beslutar i ansvarsfrågan och motiverar sina beslut.

Den kommunala revisorn

- ” Att vara revisor är ett kommunalt förtroendeuppdrag vars syfte är att med oberoende, objektivitet och integritet granska och bedöma den verksamhet som bedrivs av styrelse, nämnder och beredningar.”
- ” Den förtroendevalda revisorns kompetens består i att ha en politisk och ytterst medborgerlig förankring som grund för att granska och pröva om de uppdrag som fullmäktige demokratiskt beslutar om också genomförs.”
- ” Revisorn ansvarar för att bedriva ett väl underbyggt revisionsarbete som ger fullmäktige tillräckligt underlag för sin ansvarsprövning.”

Ur God revisionsred i kommunal verksamhet 2006

Revisorernas uppdrag

9 kap 9-9a§ Kommunallagen (2006)

“Revisorerna granskar **årligen** i den omfattning som följer av god revisionssed all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden. De granskar på samma sätt, genom de revisorer eller lekmanarevisorer som utsetts i företag enligt 3 kap. 17 och 18§§, även verksamheten i de företagen.

Revisorerna prövar om verksamheten sköts på ett **ändamålsenligt** och från **ekonomiskt synpunkt tillfredsställande** sätt, om **räkenskaperna är rättvisande** och om **den interna kontrollen** som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Revisorerna skall bedöma om resultatet i **delårsrapporten** som enligt 8 kap 20 a§ skall behandlas av fullmäktige och årsbokslutet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning skall biläggas delårsrapporten och årsbokslutet.”

Revisorernas tilläggsuppdrag

- Revisorerna ska anmäla misstanke om förmögenhetsrättsligt brott eller om att avgörande i allmän förvaltningsdomstol har åsidosatts. Anmälan till nämnd och vidare till fullmäktige.
- Revisorerna ska intyga om öppen och separat redovisning har skett enligt Insynslagen.
- Revisorerna kan granska hur nämnder verkställer egna gynnande beslut inom socialtjänsten utifrån en särskild sammanställd rapportering.
- Revisorerna granskar ibland EU-bidrag och kan i vissa fall behöva ge intyg vid upplåning etc.
- Revisorerna kan av fullmäktige ges uppdrag att granska donationsstiftelser i kommunen, att upphandla yrkesrevisorer till kommunens företag, som underlag för stämmans beslut.

Det ansvar som granskas av revisorerna kallas **revisionsansvar**

- Revisionsansvaret följer med uppdraget som den förtroendevalda får av fullmäktige,
 - » att genomföra och förverkliga fullmäktiges mål och beslut till givna förutsättningar, enligt lagar och föreskrifter och med tillräcklig intern kontroll
 - » att återrapportera till fullmäktige.
- Revisionsansvaret är ett blandat politiskt (demokratiskt), juridiskt och ekonomiskt ansvar.
- Ansvaret är kollektivt i styrelse/nämnd/beredning eller individuellt för enskild ledamot.

Revisorernas arbete ska bedrivas enligt God revisionssed som...

- ...är de föredömliga och goda principer och tillvägagångssätt som är allmänt vedertagna där revision utförs,
- ...inte är reglerad i författning eller föreskrift eller på annat sätt fastställd av en myndighet,
- ...tar vid där lagstiftningen slutar, fyller på och uttolkar uppdraget och hur detta ska utföras,
- ...formas och utvecklas successivt över tiden av revisorerna själva,
- ...utgår i kommunal verksamhet från den kommunala sektorns förutsättningar och förhållanden.

God revisionssed i kommunal verksamhet, är dokumenterad 1995, 1999, 2002 och 2006.

Revisorernas grundläggande värden och förhållningssätt

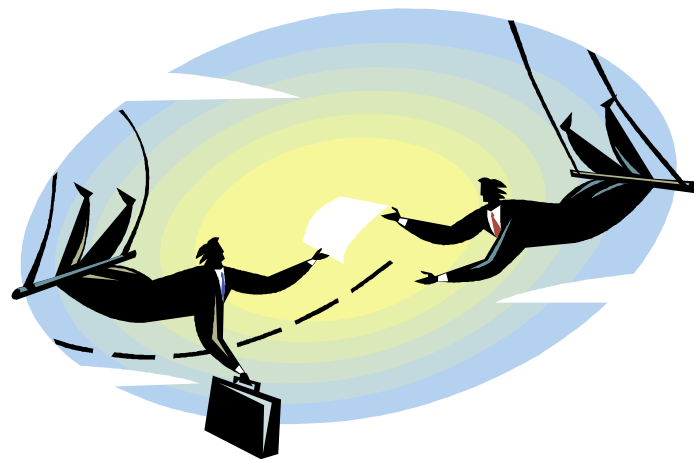
- **Uppdrag med förtroende**
Att vara revisor är ett kommunalt förtroendeuppdrag.
- **Oberoende och objektivitet**
Revisorerna genomför sin granskning så att den fyller fullmäktiges och därmed också medborgarnas krav på oberoende och integritet, objektivitet och saklighet.
- **Helhetssyn och samverkan**
Revisorerna har en helhetssyn på sitt uppdrag, samordnar hela granskningen och ansvarsprövningen.
Revisorerna är självständiga i förhållande till varandra, men eftersträvar att samarbeta.
- **Öppenhet och kommunikation**
Revisorerna har samma krav på tillgänglighet och insyn som andra myndigheter.
Revisorerna eftersträvar största möjliga öppenhet och tillgänglighet.
Att kommunicera och skapa en bra dialog är basen för ett gott revisionsarbete.

Ur God revisionsred i kommunal verksamhet 2006

Revisorernas oberoende

- Revisorernas **faktiska oberoende** markeras och beaktas genom valbarhetshinder och jäv.
 - Kommunallagen 4, 6 och 9 kap
 - Cirkulär 2006:60 informerar och utvecklar
 - God revisionsred i kommunal verksamhet 2006
- Revisorernas **synbara oberoende** markeras och beaktas genom det egna revisionsarbetet.

Att vidmakthålla, värna och vårda oberoendet är centralt för revisorerna.

Revisorernas oberoende

- Revisorerna
 - ...väljer självständigt vad som ska granskas,
 - ...väljer självständigt angreppssätt, metod och sakkunniga,
 - ...gör självständigt analys och bedömning.
- Revisorerna utövar inte partipolitik i sin granskande roll.
- Revisorerna utför inte konsultuppdrag i sitt granskningsuppdrag.
- Revisorerna förvaltar sina medel självständigt.
- Revisorerna upplyser om eventuella jävsförhållanden och valbarhetshinder i revisionsberättelsen.

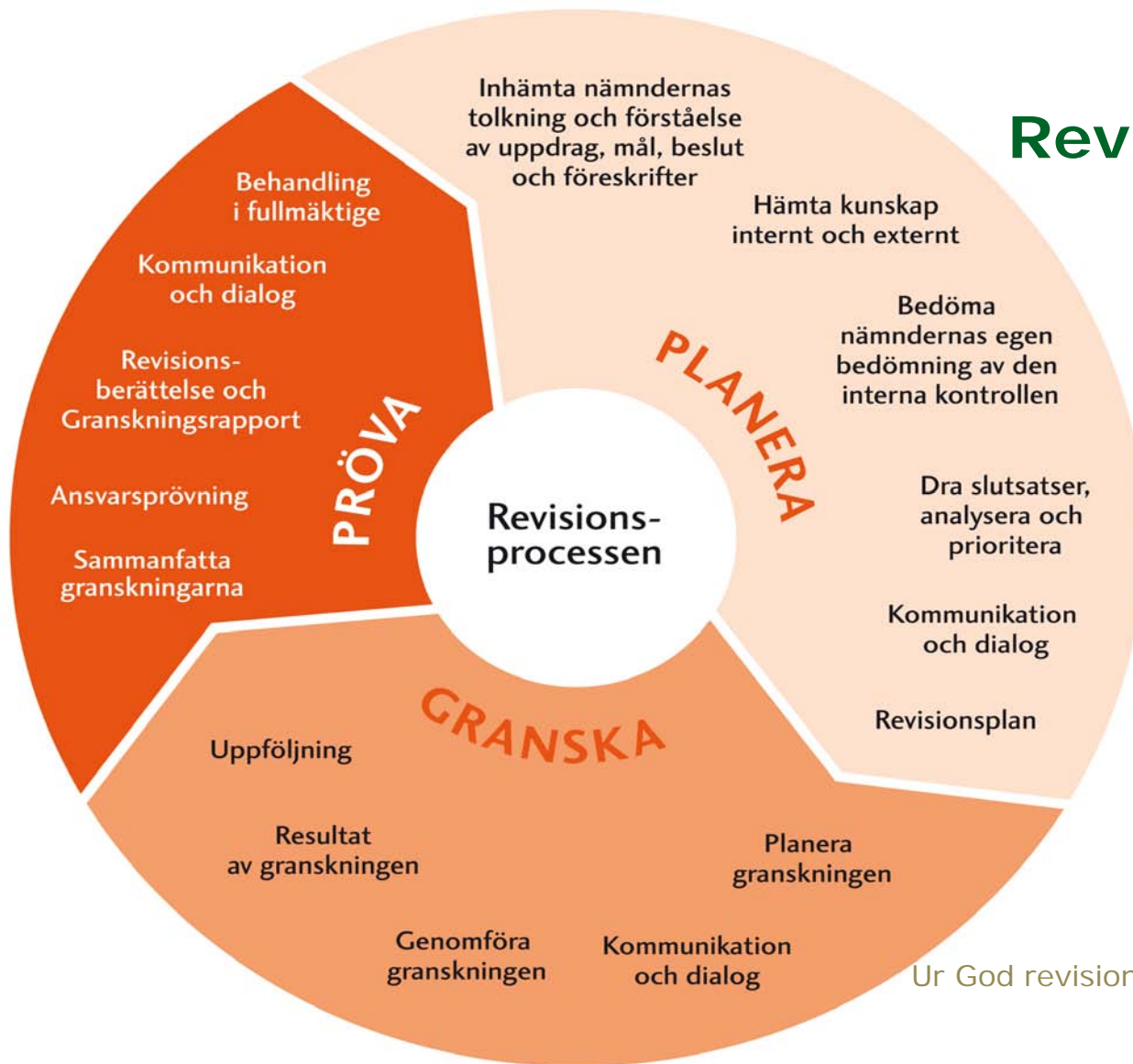
Revisionsprocessen

”Revisionsprocessen omfattar hela det granskningsarbete som revisorerna gör under ett revisionsår fr o m riskanalys och planering t o m bedömningen och uttalandet i revisionsberättelsen liksom fullmäktiges beslut i ansvarsfrågan.”

”Vissa delar av revisionsprocessen pågår fortlöpande medan andra steg och moment är mera avgränsade i tiden. Processens olika delar överlappar och påverkar varandra och är inte alltid tydligt avgränsade.”

Ur God revisionssed i kommunal verksamhet 2006

Revisionsprocessen

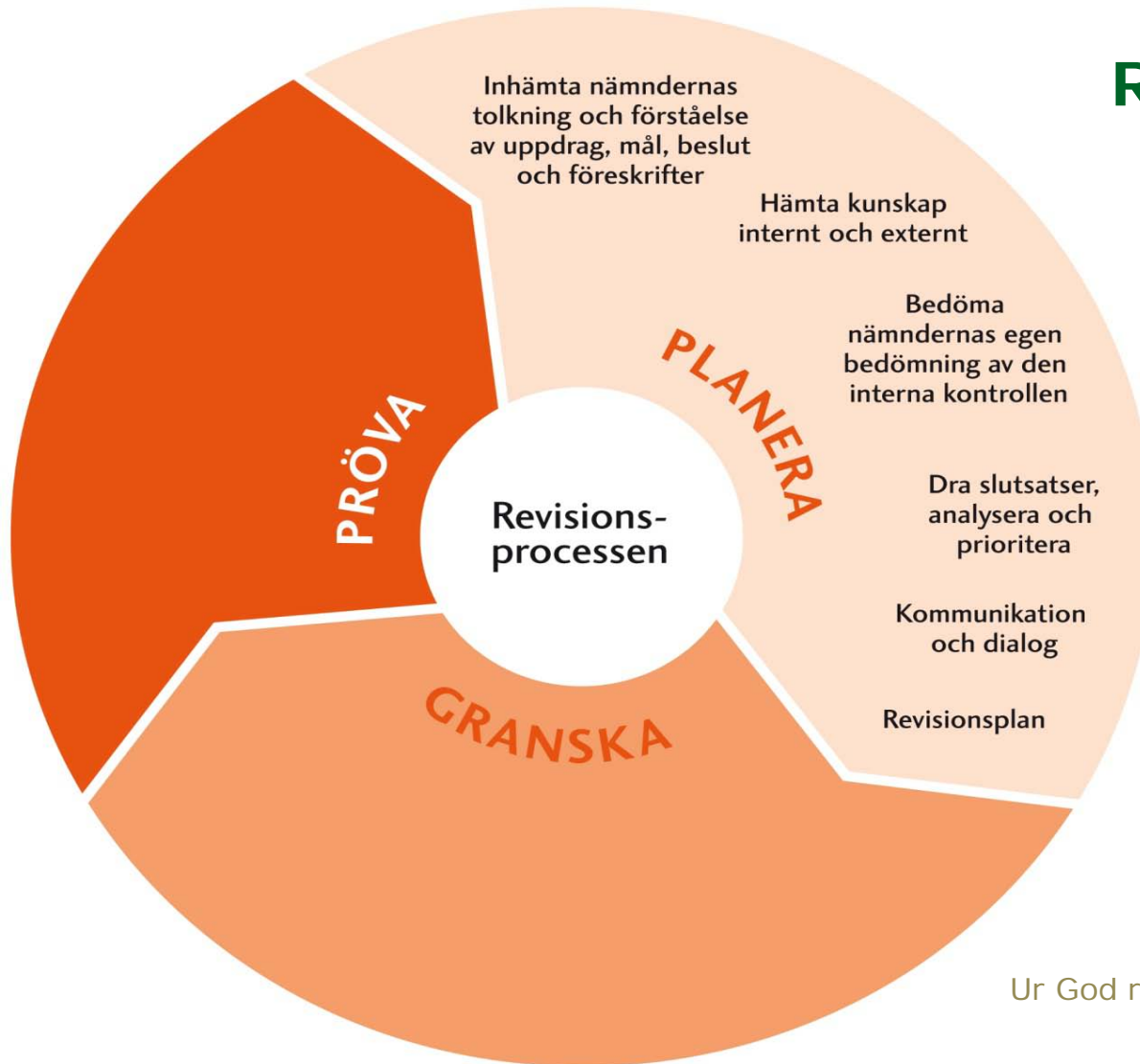
Ur God revisionsledning i kommunal verksamhet 2006

Revisionsprocessen

Planera

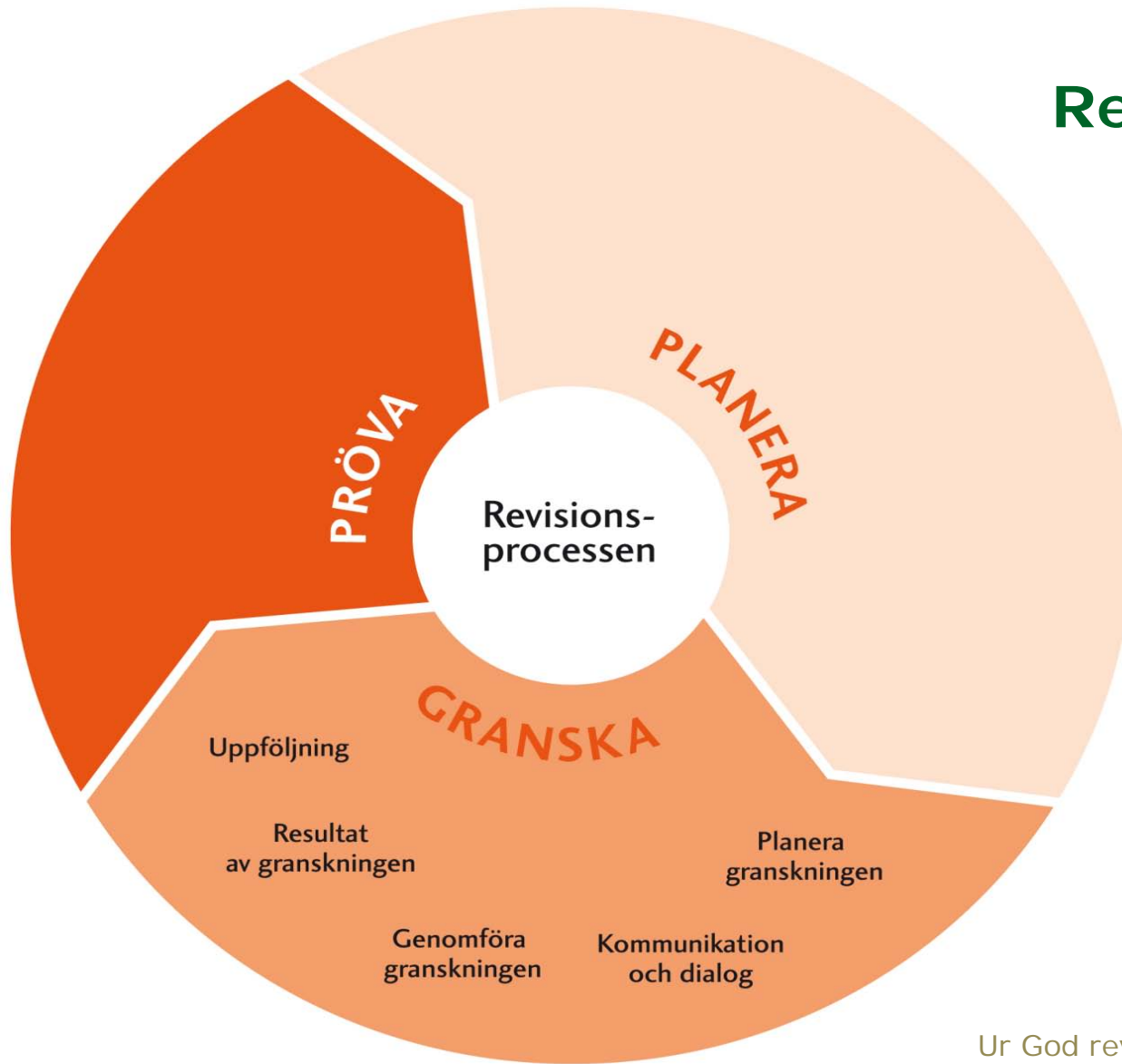
Revisorernas uppdrag kan inte exakt inringas eller avgränsas.

Därför måste revisorerna göra aktiva val i sin granskning, val som baseras på inhämtad kunskap, egen erfarenhet och bedömning av risk och väsentlighet.

Ur God revisionsred i kommunal verksamhet 2006

Revisionsprocessen

Granska

Ansatsen i all granskning är att säkerställa att uttalandet i revisionsberättelsen och fullmäktiges ställningstagande i ansvarsfrågan grundar sig på en tillräckligt utförd granskning.

Utifrån granskningsuppgiften, ansatsen och revisionsplanens prioriteringar planeras varje enskild granskningsinsats mer i detalj.

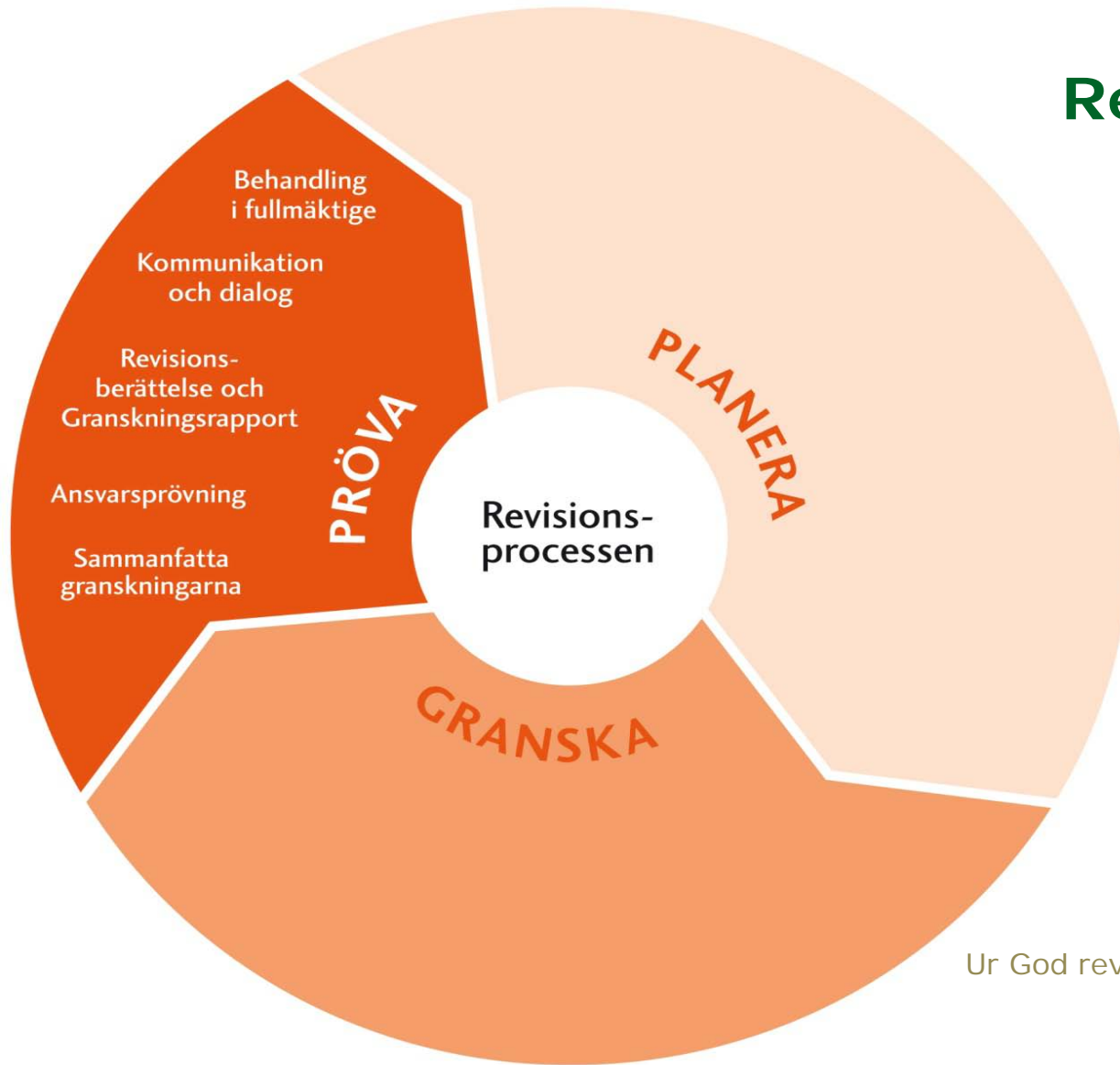
Ur God revisionsledning i kommunal verksamhet 2006

Revisionsprocessen

Pröva

Med resultatet av årets granskningar som grund prövar revisorerna om styrelse, nämnder och beredningar har fullgjort sitt uppdrag.

Revisorerna deltar i Fullmäktiges behandling av revisionsberättelsen och skall ges tillfälle att yttra sig.

Ur God revisionsledning i kommunal verksamhet 2006

Revisorernas grunder för ansvarsprövning

- Bristande måluppfyllelse, ohörsamhet till mål och riktlinjer fastlagda av fullmäktige eller i föreskrifter.
- Bristande styrning, ledning, uppföljning och kontroll.
- Förtroendeskada eller annan immateriell skada.
- Ekonomisk skada.
- Obehörigt beslutsfattande.
- Icke lagenlig verksamhet, brottslig gärning.
- Otillräcklig beredning av ärenden.
- Ej rättvisande redovisning.

Ur God revisionsred i kommunal verksamhet 2006

Revisorernas ansvarsprövning - praxis

Anmärkning riktas vid allvarliga brister men där konsekvenserna inte bedöms vara så stora att det finns behov av att avstyrka ansvarsfrihet.

Anmärkning används också som en sorts varning till aktuell nämnd/styrelse när revisorerna vill uppmärksamma brister som om de inte åtgärdas kan eller kommer att leda till att revisorerna avstyrker ansvarsfrihet ett eller flera år senare.

Avstyrkt ansvarsfrihet föreslås vid väsentliga och uppenbara brister i nämnd/styrelses ansvarstagande ett år.

Det kan också vara aktuellt vid tidigare påtalade brister som inte förbättrats och/eller vid flera anmärkningar mot samma nämnd/styrelse.

Fullmäktiges ansvarsprövning

- Fullmäktige beslutar om ansvarsfrihet ska beviljas eller vägras före utgången av juni varje år.
- Fullmäktiges beslut ska motiveras om det inte är uppenbart obehövligt dvs. när ingen kritisk synpunkt framställts från revisorerna eller ledamöter i fullmäktige.
- Fullmäktige ska ta ställning till om en anmärkning från revisorerna även ska framställas från fullmäktiges sida. Beslutet ska motiveras.
- Fullmäktige får rikta egen anmärkning även om inte revisorerna gjort det. Beslutet ska motiveras.
- Fullmäktige ska inhämta förklaring över framställd anmärkning och uttalande att ansvarsfrihet inte tillstyrks i revisionsberättelsen.
- Revisorerna ska alltid ges tillfälle att yttra sig vid fullmäktiges behandling av revisionsberättelsen.

Mer information hittar du på www.skl.se/revision

På webbsidan finns många olika sidor att titta på t ex Aktuellt och nyheter, God revisionsred, Fakta och förutsättningar, Seminarier, Publikationer, FAKTABAS REVISION m fl. Här hittar du också:

Ansvarsprövningsbanken

- En bank om ansvarsprövning i kommuner och landsting.
- Banken uppdateras årligen och är sökbar från räkenskapsåret 2002 och framåt.
- Innehåller revisionsberättelser, PM, protokoll, analyser för enskilda fall och sammanställd statistik.
- Du hittar den på hemsidan under rubriken "Ansvarsprövning".

Dokumentbiblioteket

- Ett bibliotek med förslag på hur revisorernas dokument kan utformas.
- Innehåller exempel på revisionsberättelse, granskningsrapport, bedömning av delårsrapport mm.
- Dokumenten utvecklas i samverkan med de förtroendevalda revisorerna och deras sakkunniga stöd.
- Du hittar den på hemsidan under rubriken "God revisionsred".

Vill du veta mer?

Välkommen att kontakta oss på Sveriges Kommuner och Landsting:

Elisabeth Englund tfn 08-452 79 44
elisabeth.englund@skl.se

Caroline Nyman tfn 08-452 76 48
caroline.nyman@skl.se

Karin Tengdelius tfn 08-452 76 48
karin.tengdelius@skl.se

Lotta Liedberg tfn 08-452 76 66
lotta.liedberg@skl.se